

Pilegrimen på "Livets vei" til Nidaros

En interessant og viktig utredning ble på nyåret avgitt til Kirke- og kulturdepartementet: **"På livets vei. Pilegrimsmotivet – et nasjonalt utviklingsprosjekt."**

Pilegrimene er på veien igjen mot "de hellige steder". Det må ligge stor kraft og betydning i dette nye som skjer i vår tid, når Kirke- og kulturdepartementet velger å gi det ekstra oppmerksomhet gjennom en egen utredning som ønsker å gi svar på hvordan vi kan møte denne utfordringen.

Hva er egentlig en pilegrim?

Pilegrim kommer fra det latinske "peregrinus" som betyr "fremmed", og handler om mennesket som bryter opp hjemmefra og legger ut på vandring til "et hellig sted". For der veller fram en frisk kilde til nytt liv. Livet må fornyes, for en er blitt en fremmed i eget liv. "Pilegrimen drar ut, drevet av uro i eget liv. Må til "det hellige sted"! Går gjennom daler, krysser elver, følger korsmerkede stier og veier, stryker over sletter og vanger, klatrer over fjell og inn på vidder. Dag blir til natt. Tar inn hos folk underveis. En sliten kropp finner hvile. Og natt går over til dag igjen. En bryter opp fra gjestfri vert som raust har gitt husrom.

Hele veien, en fremmed. Men når en langt om lenge endelig når målet, faller en til ro. "Drikker dypt av kilden som gir liv". Men undrer seg, - for fremmedfølelsen er der fortsatt, - innerst inne. Dette får en til å bryte opp fra "det hellige sted" og begi seg på hjemvei igjen. Og når en endelig er hjemme, da merker en det, forandringen, at en er blitt et annet menneske enn da en dro! For det er hjemme en først kan oppdage slikt. Det er bare der en kan huske hvordan det var, før en dro ut. En vet ikke riktig når forandringen har skjedd, - om det var underveis, ved målet, eller på veien hjem igjen. Vet bare; at nå ser en seg selv, sine egne og sitt hjemsted, på en ny måte!"

Dette kan være en pilegrims vandreropplevelse. Og det finnes mange, mange andre.

Pilegrimen er først og fremst forbundet med det åndelige menneske. Det mennesket som søker sitt opphav, der livet kommer fra. Derfor finner vi pilegrimen innenfor de fleste store verdensreligioner. I den kristne tradisjon står pilegrimsmotivet sentralt. Det handler om mennesket som er på vandring gjennom livet som en fremmed, som hele tiden er på vei hjem til Gud som venter på oss som en far og en mor. Pilegrimen er den som vandrer med åpne sanser, som tar imot seg selv, sitt medmenneske og jorden i all sin mangfold med fugler og dyr, maur, fisk, sommerfugler og blomster. Det er et menneske som vandrer på jorden med ærefrykt for alt det skapte. Den mest kjente pilegrimen gjennom tidene er Frans av Assisi fra 1200-tallet. Han som snakket med fuglene og som kalte sol og ild for bror, som så alt liv som myldret på jorden, i lufta og i havet som sine egne søsken. I 1979 gjorde pave Johannes Paul II ham til skytshelgen for naturvern og miljøarbeid. Hellige Frans var en stor utfordring for den institusjonaliserte kirke med sitt enkle liv og klare tale om å ta vare på den minste imellom oss. Han var sterkt grepet av Jesus Kristus, og en radikal etterfølger av ham. Og han bør være til stor inspirasjon i våre dager i vår kamp for jorda, truet som den er av klimakrise.

Pilegrimsperspektivet har vært til stede på ulikt vis gjennom tidene. Ikke minst i krisetider har pilegrimstanken blitt hentet fram for å gi mennesket håp og livsmot; Som mennesker er vi på vandring mot noe godt og lyst, men først må vi gå gjennom det vonde og krisefylte før vi når fram til ham som er kjærlighetens opphav og mål. Slik sett er det interessant at pilegrimsmotivet igjen er blitt hentet fram på ny i vår tid. Mange mennesker leter etter helhet og sammenheng i livet, og ikke få lever med en følelse av krise i forhold til seg selv og sine omgivelser. Derfor er det kanskje ikke så merkelig at pilegrimene igjen er på veiene mot de hellige steder? Det er et tegn i tiden. Vi merket den første økende oppmerksomhet omkring pilegrimen alt på slutten av 1980 - tallet. Et stigende antall pilegrimer kom til Nidarosdomen under Olsok, og dette vokste ytterligere ut over 90-tallet med blant annet merking av pilegrimsveier mot Nidaros. Etter år 2000 har dette arbeidet skutt fart, og nådde et av sine foreløpige viktige milepæler i mai 2008 med åpningen av Nidaros pilegrimsgård like ved Nidarosdomen.

Det var i februar 2009 at **Per Kvistad Uddu** la fram for Kirke- og Kulturdepartementet utredningen om pilegrimen med hovedtittelen; **”På livets vei”**. Ikke ofte får offentlige utredninger slike navn! Denne kan bli en vesentlig grunn til at pilegrimene blir et enda mer vanlig syn på våre veier mot Nidaros i framtida. Utredningen er spennende og opplysende lesning, og den har visjonære forslag om veien videre for pilegrimsarbeidet i Norge. Nidaros ansees som sentrum og mål for pilegrimsarbeidet med Kristkirken og Hellig-Olav som endepunkt på veien. Det blir bl.a. foreslått å legge et nasjonalt pilegrimssenter til Nidaros og Trondheim. Men Uddu har dessuten en omfattende og seriøs beskrivelse av de kjente regionale pilegrimsveiene og møtepunktene rundt om i landet. Det er fortjenstfullt og strategisk viktig. Det er første gang flere av disse veiene og stedene er nevnt i en større publikasjon, og dessuten sett i sammenheng. Dette tror jeg skaper entusiasme blant de mange frivillige som alt er engasjert i pilegrimsarbeidet rundt om i landet. Jeg tror denne tenkningen er med på å styrke Nidaros og Trondheim som kirkelig sentrum i Norge ved at det skapes tilhørighet og involvering i et felles prosjekt, hvor de regionale sentra blir sett på som viktige byggesteiner for et pilegrimsarbeid som har sitt mål i Nidaros.

Utredningen er nå på høring hos både offentlige og frivillige instanser. Det skal bli spennende å følge med på reaksjonene.